

בלבבי תשפ"ג

עשרה בטבת

עומק האור הפנימי הגנוז

בלבבי משכן אבנה

השיעורים של הרב זמנים ב"קול הלשון"

073.295.1245 | ישראל | 605.313.6660 USA

תקציר מהשיעור

מתברר כאן בשיעור עומק מדרגת העשירי והעשירי שבעשירי בכלל, ובפרט עומק האור הפנימי הגנוז

בעשרה בטבת - היום העשירי שבחודש העשירי

קודם שנברא העולם, היו העשרה כוחות השורשיים - המתגלים ב' דברות ו' מאמרות - כלולים כביכול באורו ית"ש שאין לו סוף בגדר 'מדומע' כלומר - מעורבים ובלולים [-שזהו בחי' בבל מצד התיקון] שם באופן של נעלמות כמו האות ס' שאין לה פתח ומה שנמצא בה גנוז בתוכה, וכשעלה ברצונו ית"ש לברוא את עולמו הוא סילק כביכול את ה'בלתי בעל תכלית' שלו וגילה את העשרה כוחות שהם שורשי הנבראים - הבעלי גבול, והוא ברא את הבריאה בכח העשירי שבהם שהיא המיצה של 'לך ה' הממלכה', ובדקות - בעשירי שבעשירי שבהם שהוא ה'עצם' של העשירי וזהו שורש כל הבריאה - אור העשירי שבעשירי שהוא שורש הגבול, ומצד כך, בשונה מגדר העשירי שלמטה שנמצא בסוף כדוגמת מעשר בהמה ש'העשירי יהיה קודש' היינו מי שיצא אחרון, כאן העשירי הוא השורש.

וגילוי הדבר במדרגת מקום הוא בצומח מן הקרקע שיש בו מצווה להרים תרומה בהתחלה - ב'ראשית' ומצווה של מעשר שהוא העשירי שלבסוף - ובתרומת מעשר מתגלה החיבור של תרומה ומעשר שזהו העשירי שבעשירי מצד התיקון - המעשר מן המעשר שיש מצווה להרימו בתורת תרומה, אבל בגדר של 'מדומע' מתגלה כאן מצד הקלקול שהתרומה והמעשרות מעורבים בדבר באופן של בלבול [-שזהו בבל מצד הקלקול] ובפרט התרומת מעשר שהוא העשירי שבעשירי שהוא הנעלם ביותר בתערובת והוא המדומע בה'-הידיעה.

ובמדרגת זמן זהו עשרה בטבת שהוא היום העשירי בחודש העשירי שמתגלה בו הראשית של העשר מלמטה מצד הקלקול במה שהוא 'אתחלתא דפורענותא' שבו סמך נבוכדנצר מלך בבל על ירושלים והיינו שהוא סוגר את ירושלים במקום היציאה בבחינת האות סמ"ך שאין לה יציאה - ושורשה בס' של 'ויסגור בשר תחתנה' - שנברא סטן עמה', וזהו המצור - הנצר שבנבוכדנצר שזהו שמירה דקלקול בבחינת קליפה שהיא שומר לפרי. ומתגלה שרשי הגבול באופן דקלקול שזהו הנבוך והדן שבתיבת נבוכדנצר שהוא מלך בבל - המלכות של כל הבלבולים שבעולם, ומכח כך חל קלקול והעלמה במדרגת העשירי שזהו הנאמר בקרא 'ם היום הזה' ובמדרגת העשירי שבעשירי שהוא 'עצם' העשירי שזהו הנאמר בקרא 'עצם היום הזה'.

והכח שמהפך את עשרה בטבת לטוב [-שע"ש כן הוא נקרא טבת] זוהי המידה העשירית מ"ג מידות רחמים - 'נשא עוון' שטבת בא"ת-ב"ש הוא נשא שמשמעותו הוא לרומם ולהעלות את העשר שנמצא

למטה עד שורש השורשים בבחינת תרומת-מעשר, וזהו ע"י אורו של משיח שנאמר בו "ירום ונשא וגבה מאד" שמרומם את העשירי שבעשירי שזהו ה'ונשא' שהוא טבת בא"ת-ב"ש, וכגאולת מצרים שנאמר בה 'בעצם היום הזה יצאו' וגו' כך יתגלה בגאולה האחרונה ההארה של 'בעצם היום הזה' של עשרה בטבת שזהו גילוי העשירי שבעשירי שכולו קודש לה'.

עשרה בטבת

"צום הרביעי וצום החמישי וצום הרשביעי וצום העשירי יהפך לבית ישראל לששון ולשמחה" - הגמ' דורשת בראש השנה דף י"ח "צום העשירי זה עשרה בטבת שבו סמך מלך בבל על ירושלים" וכמו שמביאה שם הגמ' מהקרא (יחזקאל כ"ד, ב') "בן אדם כתב לך את שם היום הזה את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלים בעצם היום הזה".

זהו הצום העשירי שהוא בחודש העשירי וכמו שכתוב במגילת אסתר "בחודש העשירי הוא חודש טבת" והיום של הצום הוא ביום העשירי - "כתב לך את שם היום הזה את עצם היום הזה" והיינו שנאמר כאן ב' לשונות - "שם היום הזה" ו"עצם היום הזה" ביחס ליום שהוא עשירי בטבת.

וכידוע דברי הב"י שמביא שאלמלי עשרה בטבת חל בשבת מתענים בו והוא אינו דומה לשאר הצומות שהם נדחים משום 'אקדומי פורענותא לא מקדמינן'¹, וא"כ, אילו היה חל עשרה בטבת בשבת היו מתענים בו כי כתוב בפסוק 'עצם היום הזה' וכן הוכפל הלשון בפסוק - 'בעצם היום הזה', ולכן זהו ביום הזה דייקא ולא ביום אחר.

שלושת הגדרים שבעשרה בטבת

ומצד כך, מייסד ר' חיים בסוגיא שם בראש השנה ששאר הצומות תלויים בחודש - 'צום הרביעי צום החמישי וצום השביעי' - אבל עשרה בטבת הוא לא תלוי בחודש אלא הוא תלוי ביום - 'עצם היום הזה'.

ובדקות ברור הדבר ויש לכך ראיות ברורות, שיש בצום העשירי שני דינים, דין של חודש העשירי ודין של יום העשירי, 'חודש העשירי הוא חודש טבת' שיש דן בחודש כמו שיש צום הרביעי ויש צום החמישי וצום השביעי שהוא דין של חודש שלכן הם יכולים להידחות ליום אחר מחמת שהם דין בחודש ולא רק ביום כלומר - אין עיקרו של החיוב דייקא ביום.

מה שאין כן צום העשירי שיש לו גם דין של חודש וגם דין של יום, שני דינים, ומי שנתענה בחודש ולא ביום הוא קיים 'פלגא' של החיוב.

¹ זולת תענית אסתר שמקדימים אותו משום שאינו בגדר 'פורענותא'.

ומצד כך מבואר בפוסקים יש בלחם משנה - שעל אף שבחורבן בית שני היה המצור ביום אחר של חודש טבת, אבל כשמתענים בעשרה בטבת כיון ש'שם חודש חד' לכן זה מהני גם לשאר הימים הללו שצריכים תענית.

וא"כ, יסוד הדין הוא מדין חודש ומדין יום ושניהם איתנהו ביה, זה ההגדרה של חודש העשירי ויום העשירי.

ובדקות יותר - ביום העשירי עצמו יש לו שני דינים, שמלבד כך שיש שני דינים דין של חודש העשירי ודין של יום העשירי, ליום העשירי עצמו יש שני דינים כמו שמבואר בלשון הפסוק שהוזכר 'בן אדם כתב לך את שם היום הזה את עצם היום הזה' וא"כ, יש כאן שני דינים 'שם היום הזה' ו'בעצם היום הזה' [ונשתדל לחזור לזה בהמשך בעז"ה להגדרת שני הדינים הללו], וא"כ עולה בידינו ג' דינים, דין של חודש ודין של יום, והיום עצמו נחלק לשנים 'שם היום הזה' ו'עצם היום הזה'.

שורש הקלקול שמנח 'נבוכדנצר מלך בבל'

ושרשי הדברים - כמו שאומרת שם הגמ' בראש השנה שבצום העשירי שהוא עשרה בטבת סמך מלך בבל על ירושלים וביאה במצור ובמצוק וכמו שמביאה שם הגמ' מהפסוק, ומהו הגדר של "סמך מלך בבל על ירושלים" - כדברי חז"ל הידועים מאד שהפעם ראשונה שנאמר בתורה אות **ס'מך** זהו בפסוק "ויסגור בשר תחתנה" והסגירה הזו היא במה "שנברא **סטן** עמה" שזהו הסמ"ך, וזהו ה'**סמך** מלך בבל על ירושלים' ו'סמך' כלומר - הוא הביא על ירושלים את אותו **סמ"ך** של "ויסגור בשר תחתנה" זהו מה שסמך מלך בבל על ירושלים.

וכדברי חז"ל כידוע שב**בל** זהו מלשון **בלבול** מצד הקלקול ומלשון **בלול** מצד התיקון, והבלבול מצד הקלקול זהו כחו של נבוכדנצר 'מלך **בבל**' שזוהי המלכות של כל הבלבולים שישנם בעולם, זה מלכות בבל.

ונבוכדנצר נקרא **נבוכדנצר** שהוא נוטריקון **נבוכ-דן-נצר**, - **נבוכ** מלשון '**נבוכים** הם בארץ סגר עליהם המדבר' שהם מעורבבים והוא מאותו לשון של **דמעה** היורדת בבכי [מל' **נבוכ**] שהיא מלשון **דימוע** - תערובת שמעורבים זה בזה, זה לשון של **נבוכ** שבנבוכדנצר שמי שהוא **נבוכ** מלשון של בכי הוא מעורב. וא"כ, **נבוכ-דן-נצר** הם הג' מילים שמונחים במילה **נבוכדנצר**, וזהו ה'הביאה במצור ובמצוק', נבוכדנצר הוא שורש הדין של תוקף החורבן כדברי חז"ל 'אתחלתא דפורענותא עדיפא. וזה מתגלה בעשירי לחודש העשירי, וזה נבוכדנצר שהוא מלך **בבל** ל' **בלול** בבחינת תערובת דקלקול - זהו ה**נבוכ** שבנבוכדנצר, והוא שורש התוקף של הדין שזהו ה'אתחלתא דפורענותא עדיפא' שזהו הדין שבנבוכדנצר והנצר

שבנבוכדנצר זה ה'ויביאה במצור ובמצוק' שהמצור הוא מל' נוצר שהוא נוצר את הדבר מצד נקודת הקלקול.

'צום העשירי' - לעומת יום הכפורים שביום העשירי

ועומק כח הקלקול שמתגלה כאן - וכנגדו בקדושה - מכח הקלקול, מה שחל הקלקול בחודש טבת שהוא החודש העשירי זה ברור ופשוט - הוא מקלקל את מדרגת העשירי, הוא החורבן של מדרגת העשירי, ובצום העשירי שמתגלה העשירי שבעשירי, יש בו את מדרגת הקלקול של העשירי שבעשירי.

וכהגדרה כוללת מאד - יש לנו צום דאורייתא שזהו יום הכפורים ושורש של צומות בדרבנן, - יש מהלך שכנגד הצום דאורייתא של יום הכפורים עומד תשעה באב שזה סוגיא לעצמה, והמהלך הנוסף כידוע שכנגד יום הכפורים שהוא העשירי מתגלה מהלך של 'צום העשירי' שהיום העשירי בחודש טבת שהוא החודש העשירי הוא לעומת העשירי של יום הכפורים - זה לעומת זה.

ומצד הקלקול של העשירי הוא מקלקל את מדרגת העשירי שביום הכפורים, מעלים אותו ומסתיר אותו - זה במדרגת זמן.

אבל במדרגת עולם - במדרגת מקום יש קדושה של העשירי שזהו מה שצומח מן האדמה שזהו הדין של מעשר ותרומת מעשר וכמו שיתבאר.

יש כח של עשירי דתיקון ויש כח של עשירי דקלקול, נאמר כאן בלשון הפסוק 'כתוב לך בן אדם את שם היום הזה את עצם היום הזה וגו' בעצם היום הזה' - והמקום שנאמר בתורה 'עצם היום הזה' [-באחד מהמקומות שנאמר כך] הוא לגבי דין של הקרבת העומר שיש דין שנאסר לאכול לחם וקלי וכרמל מהחדש - "ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה" שזהו "יום הביאכם את עומר התנופה", ועומר התנופה בא מן השעורים שהוא מאכל בהמה והרי שעורים שבהמה אוכלת הוא מלשון שער שזה נפילת העשר לכח דקלקול, זהו שעורים שהם מאכל בהמה שבהמה אוכלת שיעורים היא מורידה את מדרגת ה'עשר' דקדושה למדרגת ה'עשר' דקלקול.

והשורש של זה ברור - ביום הכפורים שיש בו "שעיר אחד לה'" שהשורש של שער הוא האותיות שער, וה'שעיר אחד לה'" זה ההעלאה של העשירי ביום העשירי ע"י השעיר, אבל ה'עשר' דקלקול שהוא שורש השעורים שהם מאכל בהמה הוא שייך לחלקו של עשו שהוא 'איש שעיר' וכדברי חז"ל שניתן לו שעיר לעזאזל - זהו לעומת זה.

תרומת-מעשר לעומת 'מדומע' - גילוי ה'עשרה' במדרגת מקום

והכח של העשר דקלקול מצד מדרגת המקום שזהו הגילוי של קלקול לעומת תיקון, זה הכח של דבר הצומח מן הקרקע שזהו כרי שנעשה מגורן ויקב, ובזה יש דיני מעשרות דאורייתא ודיני מעשרות דרבנן בדבר הצומח מן הקרקע, ובדיני המעשרות של דבר הצומח מן הקרקע - יש לו דין של מעשר, יש לו דין של תרומה ויש לו דין תרומת-מעשר.

וכמו שכבר הוזכר, הרי תרומה לעצמה מדאורייתא סגי בכל שהוא ומדרבנן יש עין טובה - עין בינונית ועין רעה שזה בבחינת מנוס שהוא ראשי תיבות מ' נ' וס' [אחד מארבעים, אחד מחמישים ואחד משישים] זה השורש של הנתנית התרומה.

ולאחר מכן יש מעשרות, מעשר ראשון מעשר שני ומעשר עני.

אלו הם שתי מערכות, מערכת של תרומה לעצמה ומערכת של מעשרות לעצמם.

ואיפה החיבור של תרומה ומעשרות? - ברור ופשוט, זה הדין תרומת-מעשר.

שיעור תרומה גדולה היא בכל שהוא מדאורייתא ומדרבנן היא אחד מארבעים, אחד מחמישים ואחד משישים, שיעור של מעשר הוא מעשר, - אבל מה שמתגלה בתרומת-מעשר - שבתרומה עצמה מתגלה העשירי וזהו העשירי שבעשירי שמתגלה מצד התיקון במדרגת מקום במה שצומח מן האדמה.

ומצד הקלקול זה דימוע שהרי דבר שלא הופרש ממנו מעשרות הוא נקרא 'מדומע' כי יש בו דימוע בבחינת תערובת מאותו שורש של ה'נבוכים' זהו הלשון של דימוע כמו שהוזכר שזהו בחינת 'מלך בבל' שבלול בכל, וכן מדומע הוא באופן של מבולבל ומעורב שהדברים אינם ברורים², וא"כ, במדומע יש תערובת דקלקול בבחינת מלך בבל שזהו מקום הבלבול של התערובת וכן ה'נבוכים' שנבוכדנצר שהוא מלשון בכי שזה הלשון של דימוע מלשון דמע, זה שורש כח הקלקול שמתגלה מצד מדרגת המקום.

תיקון העשירי שבעשירי שמכח יעקב אבינו

וכנגד זה עומד כחו של יעקב אבינו שנקרא "איש תם יושב אהלים" ותם ראשי תיבות תרומות - מעשרות שהוא בא לתקן את כח העשירי שבעשירי וזה מה שנאמר אצל יעקב "אם יהיה אלקים עמדי וגו' ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש ושבתי בשלום אל בית אבי וגו' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" - ויש את הגמ' הידועה בכתובות על הפסוק הזה שדורשת - "מכאן לחומש", אבל במהלך נוסף שזה עומק הפשט

² זהו בהגדרה הכוללת אבל בדקות כמובן שזה תלוי אם יש ברירה או אין ברירה.

בפסוק מהו 'עשר' אעשרנו לך' - 'עשר' זה מעשר ו'אעשרנו' זה מעשר מן המעשר שזהו תרומת מעשר, כך יש בדברי רבותינו, זה מה שמתגלה אצל יעקב אבינו מצד כח דתיקון.

והשורש של זה הוא באביו יצחק במה שיצחק זרע והוא מצא מאה שערים כמו שנאמר בקרא "ויזרע יצחק בארץ ההיא וימצא בשנה ההיא מאה שערים" (בראשית כ"ו י"ב), הוא מצא מאה שערים דייקא וכמו שאומרים חז"ל 'אומד זה למעשרות הוא' - אז כפשוטו ה'מאה שערים' זה גופא היה המעשר כלומר ה-אחד חלקי עשר, אבל בעומק דברי חז"ל מה שמונח ב'אומד זה למעשרות הוא' כלומר שתפיסת המאה שמתגלה במעשרות שזהו המעשר מן המעשר שהוא אחד מן המאה זה העומק של מה שנאמר שהוא מצא מאה שערים - ומעשר ושערים זהו אותו שורש שזהו גופא מה שהוא מצא.

והמעשר הזה הוא ה'פוחת שער' בתיקון, וכנגד כך עומד נבוכדנצר "סמך מלך בבל על ירושלים" והיינו שהוא סוגר את ירושלים, ולכאוף הרי ירושלים היא מוקפת חומה וא"כ איפה יש לה את המקום שהוא ללא חומה? - במקום השער ששם מקום הפתח, וכנגד כך בקדושה נאמר אצל יצחק "וימצא בשנה ההיא מאה שערים" - שער לעומת שער, הכח של הקדושה שעומד לעומת המציאות של כח הקלקול.

וא"כ "הביאה במצור ובמצוק" שזהו ה'סמך מלך בבל ירושלים', מה שהוא סמך על ירושלים הוא סמך בעיקר על מקום השער שהוא מקום היציאה ושם היה ה'סמך' בבחינת האות סמ"ך שהיא אות שאין לה יציאה, זהו "סמך מלך בבל על ירושלים".

וא"כ, כח הקלקול שמתגלה בעשיו הוא ב'שערי לעזאזל' כמו שהוזכר השער דקלקול בבחינת 'איש שעיר' שמתגלה בכחו של עשיו, וכנגד כך עומד כחו של יעקב אבינו 'איש תם' שהוא ר"ת תרומות - מעשרות כמו שהוזכר שזהו העשירי שבעשירי, זהו כחו של יעקב אבינו.

\יש כח שמקדשים את המאכל של הבהמה שזהו הקרבן של תנופת העומר שהוא ממאכל בהמה כמוש הוזכר ששם נאמר הלשון של 'עצם היום הזה', ויש מה שמקדשים את הבהמה עצמה שזהו 'העשירי יהיה קודש' שנאמר במעשר בהמה עצמו.

וא"כ, יש כאן שתי מדרגות של קדושה בכדי להחזיר את העשירי בחזרה לקדושה.

עשיו אומר 'הנני הולך למות' ועליו נאמר 'נמשל כבהמות נדמו' וא"כ, כנגד 'העשירי יהיה קודש' דקדושה הוא עומד כמציאות של 'נמשל כבהמות נדמו', וכנגד המאכל בהמה דתיקון עומד עשיו שאומר "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עייף אנכי" שהוא אוכל באופן של "מלעיטין את הגמל" כדברי חז"ל הידועים, באופן של אכילת בהמה זה כחו של עשיו שנוטל לחלקו את חלק הרע.

וא"כ, כמו שהוזכר, בכח של העשירי שבעשירי שמתגלה בצום העשירי יש 'זה לעומת זה'.

הארץ ה'הסרת טבעת' דתענית אסתר בחודש טבת

ובעומק, מה שמובא בראשונים שמי שמתענה ג' ימים קודם עשרה בטבת³ מוחלין לו כל עונותיו, והרי הג' ימים שהם ח' ט' וי' בטבת⁴ כמו שאומרים בסליחות לעשרה בטבת היה בהם הרי גזירות, בח' בטבת היה את הגזירה לכתוב את התורה ביוונית שהיה ע"י תלמי המלך, ויש את הגזירה שהיתה בהסתלקות של עזרא הסופר ונחמיה בט' בטבת, ויש את הגזירה של עשרה בטבת - "סמך מלך בבל על ירושלים", - אלו הם הימים האלה של ח' ט' וי' טבת, ומי שהופך אותם לתענית מוחלין לו כל עונותיו.

והרי איפה מתגלה תענית שיש בה שורש של 'מוחלין לו כל עונותיו' - זה התגלה בתענית אסתר שהרי בתענית אסתר נאמר שם 'גדולה הסרת טבעת יותר ממ"ח נביאים וז' נביאות שעמדו להם לישראל' ושמה התענית - [-של 'וצמו עלי שלושת ימים'] הפכה להיות לזמן מחילה ונתבטלה הגזירה, זהו הגדולה הסרת טבעת'.

והאור שמאיר מכח תענית אסתר מאיר לטבת, ומהו האור שמאיר בטבת מכח ה'הסרת טבעת' - **טבעת** זה אותיות **טבת-ע'** שזהו השורש של טבת דקלקול שמתחיל בשמיני שבו נתרגמה התורה לע' לשון, ומאיר בו האור של ה'הסרת טבעת' שהרי טבת נקרא **טבת** מלשון **טוב** כמו שאומרים בסליחות לעשרה בטבת שמבקשים שהוא יהפך ויתגלה בו הטוב [-"ירח טבת מאד לקיתי בו וכו' יגלה לי טובו" - הל' בסליחות].

וזה הרי מה שנאמר במגילת אסתר "בחודש העשירי הוא חודש טבת" וכדברי חז"ל שמובא שם ברש"י "שהגוף נהנה מן הגוף", ואיפה השורש של "הגוף נהנה מן הגוף" שאז אסתר מגיעה למלך אחשורוש? - ה"ויסגור בשר תחתנה" וכמו שנאמר שם "זאת הפעם עצם מעצמי [-מלשון 'בעצם היום הזה'] **ובשר מבשרי**" וכאן זה השורש **שהשבר שבבשר** מתחלף וזהו הגילוי של החודש ש"הגוף נהנה מן הגוף" וא"כ זה מתקן את ה"ויסגור בשר תחתנה" - שנברא **סטן** עמה" ומתגלה "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" ה'עצם מעצמי' מתגלה ב'בעצם היום הזה" וה'בשר מבשרי' מתגלה ב'גוף נהנה מן הגוף', זה שורש בקשת ה'יטיב לנו' של עשרה בטבת שמתגלה ההטבה בחודש הזה. וכל זה מכח ה'הסרת טבעת' כמו שהוזכר שזה אותיות **טבת-ע'**.

³ וכמו כן זה מבואר לגבי שבעה עשר בתמוז, אבל לעניינא דידן זה לגבי עשרה בטבת.

⁴ ומה שמוזכר בראשונים זה ג' ימים קודם עשרה בטבת.

מידת 'נושא' עוון שמהפך את טבת לטוב

ובעומק יותר, יש לנו הרי י"ג מידות רחמים ומצד כך, איזה כח יהפוך את טבת – את העשירי שבטבת לטוב? – המידה העשירית שהיא "נושא" ⁵ עוון ועובר על פשע", שתיבת 'נושא' עוון' בהיפוך אותיות בא"ת – ב"ש זה טבת ⁶, הנ' כנגד הט', הש' כנגד הב' והת' כנגד הא' שעולה טבת.

הכח של ה'יתהפך לרחמים', של ה'מוחלין לו כל עונותיו' הוא כח של ה'נושא' עוון ועובר על פשע' שה'נושא' עצמו הוא התיקון של מדרגת טבת – הוא 'נושא' את הדבר.

ועכשיו להבין עמוק ונפלא מה כוונת הדבר 'נושא' – 'נושא' הוא מלשון 'נושא' את ראש בני ישראל' שמשמעותו לרומם, להעלות, יש את מדרגת העשר שזה העשירי שבעשירי שנפל למטה וכשחודש טבת יתהפך בבחינת 'נושא' עוון' הוא יקח את העשירי שבעשירי והוא ינשא אותו שזהו ה"ירום עבדי ונישא וגבה מאד", זה יהיה ה'נושא' עוון' שמתגלה בטבת שהוא מהפך את טבת לצד הקדושה.

מהו ההיפוך של אותו עשירי שבעשירי? – מצד הקלקול זהו "סמך מלך בבל על ירושלים" שמלך בבל סומך על ירושלים מצד נקודת הקלקול, וזהו הנצר שבנבוכדנצר כמו שהוזכר מלשון 'נוצר' דקלקול, אבל כאשר זה מתהפך לקדושה הרי שה'נצר' דקלקול הופך להיות ל'נוצר' חסד' – ברור ופשוט – ומתגלה הכח של ה'נושא' עוון' שמעלה את העשירי כמו שהוזכר והיינו שהוא מגלה את השורשים של העשירי בקדושה ומשם יש את ה'נושא' כלומר שהוא נושא את העשירי לשורשו.

היפך העשירי דקלקול של ה'איש שעיר' שמתגלה בעשיו שהיה בכור בבחינת 'קליפה קודם לפרי' והקליפה נקראת הרי 'שומר' לפרי', זה הכחד קלקול שהופך להיות 'סמך מלך בבל על ירושלים' שזה שמירה כביכול אבל זה שמירה דקלקול, והשמירה הזו שמתגלה זה מכחו של עשיו שהוא הבכור וזה היסוד של העשירי בטבת שהוא מדין בכור – מדין ראשון דקלקול של עשיו בבחינת 'אתחלתא' דפורענותא עדיפא' שעשירי בטבת הוא ה'אתחלתא' שזה המקום של הבכורה, זה הגדר של עשרה בטבת, עשרה בטבת הוא ה'בכור' של הקלקול, הוא ה'אתחלתא' בגדר בכור – ראשית, זה כח הקלקול שמתגלה.

אבל זהו ראשית של העשר מלמטה מצד נקודת הקלקול שזה העשירי שבעשירי בבחינת המדומע שמעורב, התרומה מערובת והמעשרות מעורבים אבל יתר על כן ה'תרומה מעשר' הוא הנעלם ביותר כי

⁵ וכמובן זה תלוי במחלוקת הראשונים איך מונים את הי"ג מידות, אבל כך הוא לחלק גדול מן השיטות.

⁶ ויש לזה כבר מקור בדברי רבותינו ואמנם הם לא דיברו על הנקודה הזו אלא בצורה עקיפה.

הוא העשירי מתוך האחד מחלקי העשר ולכן הוא הנעלם ביותר בתערובת, הוא המדומע בה' הידיעה מלשון דמעה שזהו הה', ה' הידיעה שנמצא שם והוא מעורב כולו.

אבל כשמתגלה הטבת שהוא אותיות נשא בא"ת-ב"ש כמו שהוזכר, שהוא מעלה את העשירי לשורשו בקדושה, הרי שהוא מגלה את כל החלקים שהוזכרו מצד נקודת התיקון, הוא מגלה את 'שם היום הזה' ואת 'עצם היום הזה' מצד נקודת התיקון.

שורש התיקון - האור של העשירי שבעשירי שבו נברא העולם

והגדרת הדבר - כידוע עד מאד בדברי רבותינו, שורש כל הבריאה כולה הוא ב'עשרה' של קדושה, יש כביכול את האין-סוף' ברוך הוא ויש מה שהוא ברא את עולמו בעשרה הכוחות השורשים המתגלים בעשרת הדיברות והמתגלים בעשרה מאמרות שבהם נברא העולם, והעשרה הללו, קודם שנברא העולם הם כביכול היו כלולים באורו שאין לו סוף, הם היו שם בגדר 'מדומע', הם היו מעורבים שם - אבל כמובן, הם היו מעורבים שם מצד התיקון, מעורבים ונעלמים ומכוסים.

זה השורש של העשרה שהיו כלולים שם כמו האות ס' שכל מה שנמצא בתוכה גנוז בתוכה, כך היו שורשי הבריאה בנעלמות קודם שנברא העולם כביכול כמו שהאריכו רבותינו.

היפך 'מלך בבל' דקלקול יש את הכחד קדושה, היפך שורשי הדין ושורשי הנצר שהוא שורש השמירה שבנבוכדנצר שהם שורשי הגבול יש את העשרה כוחות שבהם נברא העולם דין כלומר - הנבראים שהם בעלי גבול, זה ה'זה לעומת זה'.

כנגד הנבוכים שזהו המעורבים - המדומע, שורשי הדין ושורשי ה'נצר' שהם שורשי הגבול שזהו הנבוכדנצר כמו שנתבאר יש את העשרה דתיקון.

וכשעלה ברצונו ית"ש לברוא את עולמו כדברי חז"ל - הוא סילק את ה'בלתי בעל תכלית' שלו כביכול וגילה את שורשי הגבול, את העשרה כוחות שהם שורשי הגבול, ומתוכם הוא לא ברא את העולם בכל העשרה, אומרים רבותינו, אלא הוא ברא את הבריאה רק בעשירי שבו, ובדקות מבואר ברבותינו שהוא ברא את הבריאה בעשירי שבעשירי שבו - זה כל הבריאה.

וכידוע, וכמו שהרחיבו רבותינו המידה הזו היא הנקראת בלשון הפסוק 'לך ה' הממלכה' וכמו שסידרה הגמ' בברכות את המידות הללו - "לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה" והבריאה נבראה ב'לך ה' הממלכה' זהו הבריאה - "ומלכותו בכל משלה".

וכנגד כך עומד נבוכדנצר, 'מלך בבל' שהוא צד הקלקול, אבל כנגדו, כשמתגלה הטבת בא"ת-ב"ש של ה'נשא' כמוש הוזכר שמעלים את העשרה בחזרה לשורשם העליון, עשרה בטבת הוא האור של העשירי

שבעשירי שבו נברא העולם שהוא שורש הגבול, זהו ה"סמך מלך בבל" דתיקון "על ירושלים" - ירא-שלם לגלות את שורש ה'ירא' שהוא שורש מידת היראה - מידת הדין דתיקון, זהו "סמך מלך בבל על ירושלים" דתיקון, זה האור שמתגלה בחודש טבת.

יש את 'שם היום הזה' שזה ה'עשר', זה נקרא 'שם היום הזה' שהוא העשירי, ויש את 'עצם היום הזה' שמתגלה העשירי שבעשירי - זה ה'עצם' של העשירי, זה המציאות של היום וזהו ההכפלה שהוזכר. יש מדין כלל החודש ויש מדין היום עצמו את שני החלקים, אלו הם ג' החלקים שהוזכרו בראשית.

גדר התיקון של כלל החודש

כלל החודש הוא החודש העשירי חודש 'שהגוף נהנה מן הגוף' אז יש מצד הקלקול כמובן מה שהיה באסתר ואחשורוש, אבל מצד התיקון 'הגוף נהנה מגוף' זהו ה'והיו לבשר אחד' וה'ויסגור בשר תחתנה' זה מקום הדביקות.

ולפי חלק מהשיטות בדברי חז"ל המאמר של בריאת האשה הוא המאמר העשירי שבו נברא העולם⁷, כלומר - האשה מגלה את המידה העשירית דתיקון והיפך ה'ויסגור בשר תחתנה' מתגלה באשה שהיא מתקנת את אותו דבר.

זה האור הפנימי שגנוז בעשרה בטבת שיהפך לששון ולשמחה.

אור הגאולה שמונח בעשרה בטבת

חז"ל אומרים במדרש בתנחומא שכביכול בעשרה בטבת היו בני ישראל צריכים לצאת לגלות אלא שחשש הקב"ה מן הצינה והגלה אותם בקיץ בתשעה באב, והמהר"ל בספר 'נצח ישראל' בפרק ח' מאריך שיש תיק קצוות - או קור קיצוני או חום קיצוני, ובשבעה עשר בתמוז שמתחיל תקופת תמוז זהו החום הקיצוני ותקופת טבת זה הקור הקיצוני. וזהו הגלות שהיא בבחינת קצוות.

אבל בפרטות יותר, הרי הם היו ראויים לצאת לגלות בטבת ורק מפני הקור הם לא יצאו ולכן הם יצאו בקצה של חום ולא בקצה של קור, כלומר - הם יצאו בקצה של חום בבחינת אדום - אש והיו ראויים לצאת בבחינת עמלק - "אשר קרך".

אומר ר' צדוק - הרי בתשעה באב נולד משיח [ובעומק הרי הוא לא נולד בתשיעי אלא בעומק עיקר החורבן היה בעשירי - וזה שורש הלידה בדקות], וא"כ אומר ר' צדוק - אם בני ישראל היו ראויים לצאת לגלות בעשרה בטבת כלומר שמאיר בו האור של הגאולה - אחרת, הם לא היו יכולים לצאת שהרי ביום שיוצאים לגלות מונח אור של גאולה.

⁷ יש בזה מחלוקת בדברי חז"ל, אבל כך הוא לפי אחת מהשיטות.

ועומק האור של הגאולה שמונח בעשרה טבת שנוולד משיח – זה מהלך פני הדברים שנתבאר השתא.

ועומק הדברים – יש כאן ג' צומות, ח' ט' ו' טבת.

מדין ח' זה הופך להיות שבמקום חי"ת [אות ח"ת] זה נהיה חטא, זה שורש הצום של ח' בטבת.

וט' בטבת שהוא היום התשיעי – הרי ח' וט' בטבת זה נקרא תענית **צדיקים** הצום הוא מכח פגיעה במידה התשיעית שהיא בבחינת 'צדיק', וזה השורש **לתשעה** באב שמתחיל בתשיעי, מה שהיה שורש מיתת צדיקים כידוע זה מכח ש'צדיק' הוא התשיעי – וזה המילה **צדיק** עצמה הרי מורכבת מה **צד"י** שב**צדיק** שזה האות צ' – שהיא ההכפלה בעשר של המידה התשיעית של הצדיק כמו שהרחיבו רבותינו.

אורו של משיח – בבחינת תרומת-מעשר

אבל בעשרה בטבת – זה לא כמו תשעה שמתגלה שהחורבן התחיל בתשיעי ומסתיים בעשירי אלא מתגלה העשירי והעשירי שבעשירי, העשירי שבעשירי זה אורו של משיח – "העשירי יהיה קודש".

אבל לא מתגלה עשירי בגדר של מעשרות שהוא בסוף כמו מעשר בהמה ש'העשירי יהיה קודש' היינו מי שיצא אחרון אלא בגדר 'תרומת-מעשר' ומה זה **תרומת-מעשר**? – 'תרומה' מלשון 'תרימו' – לרומם, וזה ה'**נשא**' שהוא **הטבת** בא"ת-ב"ש כמו שהוזכר, וא"כ זה מרומם את העשר שנמצא למטה, וזה מרומם אותו לשורש השורשים.

זה נקרא אורו של משיח, איחוד רישא וסיפא – העשר מהתחלה והעשר מהסוף, זה נקרא 'העשירי שבעשירי' בפנים אחד – הוא מחבר את שני העשירות של שני הקצוות.

זה נקרא 'תרומת-מעשר', המעשר הוא לבסוף והתרומה היא בהתחלה ותרומת מעשר מגלה את שתי העשירות יחד, זה עומק ה'תרומת-מעשר'.

זה אורו של משיח – **"ירום ונישא וגבה מאד"** ה'**ירום** זה **לרומם** וה'**נישא** זהו **טבת** כמו שהוזכר שהוא **נשא** בא"ת-ב"ש, זה **"ירום ונישא וגבה מאד"**, זה הארת משיח.

"בעצם היום הזה יצאו צבאות בני ישראל ממצרים" נאמר בגאולה הראשונה, וכאן נאמר בלשון הפסוק "ואתה בן אדם כתוב לך את היום הזה" "את עצם היום הזה" שבו סמך מלך בבל על ירושלים בעצם היום הזה.

כגאולה ראשונה של יציאת מצרים שהיא "בעצם היום הזה" כך גאולה אחרונה היא "בעצם היום הזה", כמו שנאמר בגאולת מצרים "בעצם היום הזה יצאו בני ישראל ממצרים" כך ההארה של עשרה בטבת "בעצם היום הזה" גאולה אחרונה העשירי שבעשירי יהיה קודש, כולו קודש לה'.